

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 grudnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 13 listopada 2017 roku odmówił W. P. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udokumentował wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy podniósł, że złożone zaświadczenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych zostało wystawione przez podmiot nieuprawniony tj. archiwum. Tym samym ZUS uznał za nadal aktualną decyzję z dnia 18 maja 2017 roku

/decyzja – k. 10 akt ZUS/

W dniu 4 stycznia 2018 roku W. P. wniósł odwołanie od ww. decyzji podnosząc, że nie zgadza się z ustaleniami organu rentowego. Skarżący wskazał, że złożył wszystkie dokumenty jakie posiada.

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo podniósł, że nie uwzględnił odwołującemu żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż za okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) od 22.08.1988r. do 31.12.1998r. zostało przedstawione zaświadczenie wystawione przez archiwum, które nie jest uprawnione do wystawiania tego rodzaju dokumentów, zaś okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. od 16.11.1979r. do 19.04.1984r. nie może być uwzględniony w oparciu o kserokopię świadectwa wystawionego w 2003 r., a poświadczoną za zgodność przez firmę przechowującą akta.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4-5/

W toku postępowania organ rentowy wskazał, że nie kwestionuje okresu zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach od 16.11.1979 do 19.04.1984 r. w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.

/pismo procesowe k 107/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. P. urodził się w dniu (...). Ukończył (...) Szkołę Budowlaną w zawodzie betoniarz-zbrojarz.

/bezsporne/

W dniu 31 maja 2016 roku W. P. po raz pierwszy wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę. Wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

/wniosek – k. 1-6 akt ZUS/

Decyzją z dnia 12 lipca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił W. P. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie posiada wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Jednocześnie organ rentowy uznał 25 lat 3 miesiące i 2 dni stażu ogólnego.

/decyzja – k. 8 akt ZUS/

W dniu 15 maja 2017 roku W. P. wystąpił ponownie do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę.

/wniosek – k. 1-6 akt ZUS/

Decyzją z dnia 18 maja 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 15 maja 2017 roku odmówił W. P. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie przedłożył żadnych nowych dowodów mających wpływ na przyznanie emerytury.

/decyzja – k. 7 akt ZUS/

W dniu 13 listopada 2017 roku W. P. wystąpił po raz kolejny do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę, do którego załączył zaświadczenie z Archiwum (...), z którego wynika, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) od 22.08.1988r. do 31.12.1998r. wykonywał on prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości na stanowisku montera konstrukcji metalowych, wymienione w wykazie A dział V poz 5, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (...)

/wniosek – k. 1-6, zaświadczenie k 7 akt ZUS/

Sporną decyzją z dnia 12 grudnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił W. P. prawa do emerytury. Organ rentowy podniósł, że złożone zaświadczenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych zostało wystawione przez podmiot nieuprawniony tj. archiwum. Tym samym ZUS uznał za nadal aktualną decyzję z dnia 18 maja 2017 roku

/decyzja – k. 10 akt ZUS/

W okresie od dnia 24 września 1973 roku do dnia 20 września 1984 roku wnioskodawca pracował w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku zbrojarza. Przy czym od 22 września 1973 roku był zatrudniony jako zbrojarz – stażysta. Jako stażysta odwołujący wykonywał dokładnie te same czynności co zbrojarz, wyginał pręty na maszynie, skręcał zbrojenia pod bloki, uzbierał teren. Po trzech miesiącach stażu odwołujący został zatrudniony już jako zbrojarz z wyższym wynagrodzeniem. W późniejszym okresie zrobił również papiery mistrzowskie w tym zawodzie.

W dniu 1 sierpnia 1976 roku formalnie zdał egzaminy kwalifikacyjne i uzyskał dyplom mistrzowski zbrojarza i taki angaż. Wszystkie późniejsze angaże wskazują stanowisko zbrojarza, podobnie jak karty wynagrodzeń.

Również z zaświadczenia Rp-7 wynika wprost, że skarżący był zatrudniony na stanowisku zbrojarza. W skierowaniu do pracy z 21 września 1973 roku wskazano, że odwołujący jest kierowany na wolne stanowisko betoniarza- zbrojarza, w opinii z dnia 10 października 1977 roku podano, że skarżący jest zatrudniony od 24 września 1973 roku na stanowisku zbrojarza i wywiązuje się z pracy bardzo dobrze. W zobowiązaniu podpisanym w związku z przydziałem mieszkania z 23 czerwca 1983 roku podano stanowisko zbrojarz.

W tym okresie od 26 października 1977 roku do 17 października 1979 roku odbywał służbę wojskową. Do pracy wrócił 16 listopada 1979 roku, czyli przed upływem 30 dni od jej zakończenia, ponownie na stanowisko zbrojarza.

/świadcstwo pracy k. 3 akt ZUS, wyciąg z książeczki wojskowej k 4 akt ZUS, zaświadczenie RP-7 k 7 akt ZUS, skierowanie do pracy, opinia, protokół egzaminu kwalifikacyjnego, umowy, angaże, karty wynagrodzeń – akta osobowe k 30; zeznania wnioskodawcy e - protokół z dnia 10 grudnia 2019 roku 00:27:40- 00:28:06 w zw. z wyjaśnieniami 00:10:10 -00:26:15; zeznania wnioskodawcy e - protokół z dnia 10 grudnia 2019 roku 00:27:40-00:28:06 w zw. z wyjaśnieniami e - protokół z dnia 2 sierpnia 2018 roku 00:00:52 -00:13:50/.

W dniu 14 kwietnia 2003 roku zostało mu wystawione świadectwo pracy w warunkach szczególnych, podpisane przez likwidatora, z którego wynika, że W. P. w okresie od 16 listopada 1979 roku do 19 kwietnia 1984 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace zbrojarskie w zakładzie prefabrykacji na stanowisku zbrojarza, wymienionym w wykazie A w Dziale V poz. 4 pkt 1 załącznika do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez

Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

Kopię tego zaświadczenia, potwierdzoną za zgodność przez koordynatora D. Udostępniania Dokumentacji z Archiwum T., skarżący złożył do akt rentowych.

/świadcstwo pracy w warunkach szczególnych k 3 akt ZUS i akta osobowe k 30/.

Następnie wnioskodawca w okresie od dnia 21 września 1984 roku do dnia 15 sierpnia 1988 roku pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w Społecznym Przedsiębiorstwie Budowlanym Spółdzielnia w P. na stanowisku mistrza zbrojarskiego i montażysty – brygadzysty.

W tym okresie wnioskodawca uczestniczył w budowaniu bloków mieszkalnych. W pierwszym okresie zatrudnienia odwołujący pracował jako mistrz zbrojarski, a następnie jako monter konstrukcji stalowych i żelbetowych. Prace wykonywane były minimum w wymiarze 8 godzin dziennie, czasami skarżący pracował dłużej.

Odwołujący był tzw. brygadzystą pracującym. Otrzymywał zlecenie, które razem z brygadą wykonywał. W tym czasie nie wykonywał żadnych prac papierkowych, a jedynie ponosił odpowiedzialność za rozdział obowiązków. Po około dwóch latach pracy wnioskodawca został brygadzystą monterów konstrukcji stalowych i żelbetowych. Był również brygadzystą pracującym i nie wykonywał żadnej pracy związanej z prowadzeniem dokumentacji. W tym czasie były budowane bloki, brygada dostawała płyty żelbetowe i je układała razem z odwołującym. Wszystkie prace były na wysokości do 32 metrów, a przy wieżowcach do 46 metrów. Odwołujący nie miał biura, a stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był z brygadą na budowie. Poza tym odpowiadał za prawidłowe wykonanie prac.

/świadcstwo pracy k. 5 akt ZUS; zeznania wnioskodawcy e - protokół z dnia 10 grudnia 2019 roku 00:27:40- 00:28:06 w zw. z wyjaśnieniami 00:10:10 -00:26:15, zeznania świadka P. H. e - protokół z dnia 8 listopada 2018 roku 00:22:40 - 00:30:00 k 79/.

Od dnia 22 sierpnia 1988 roku do dnia 25 lipca 2001 roku odwołujący był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł. na stanowiskach montażysty, spawacza, montera konstrukcji stalowych. W świadectwie wskazano, że w okresie od 22 sierpnia 1988 roku do 31 grudnia 1998 roku wykonywał on pracę w warunkach szczególnych na stanowisku montera konstrukcji stalowych.

/świadcstwo pracy k. 6 akt ZUS/

Przy czym w okresie:

- od 22 sierpnia 1988 roku pracował na stanowisku montażysty;
- od dnia 1 września 1988 roku powierzono skarżącemu obowiązki brygadzysty i przyznano dodatek za prowadzenie 4 osobowej brygady,
- od 1 kwietnia 1989 roku wskazano w umowie stanowisko spawacz,
- od 1 sierpnia 1989 roku podano w umowie stanowisko montażysty,
- od 1 września 1989 roku ponownie wskazano stanowisko spawacz,
- od 1 maja 1990 roku wskazano w umowie stanowisko monter konstrukcji
- od 1 lipca 1990 roku w umowie znowu pojawiło się stanowisko montażysta,
- od 1 stycznia 1991 roku skarżący był zatrudniony na stanowisku montera konstrukcji żelbetowych,

- od 1 marca 1992 roku pracował na stanowisku montażysty konstrukcji;
- od 1 kwietnia 1993 roku powierzono odwołującemu obowiązki montera instalacji budowlanych, zaś od 1 maja 1996 roku montera instalacji technicznych i ponownie od 1 października 1995 roku montera instalacji budowlanych, zaś od 1 lipca 1997 roku montera instalacji technicznych
- w angażu z dnia 8 stycznia 1999 roku wskazano natomiast stanowisko pracy odwołującego jako monter konstrukcji stalowych

W opinii wydanej wnioskodawcy w dniu 1 lipca 1999 roku Prezes Zarządu wskazał, że odwołujący od 22 sierpnia 1988 roku wykonuje zadania montera konstrukcji stalowych, z których to zadań wywiązuje się dobrze. Podobne zapisy znajdują się w projekcie opinii z dnia 30 czerwca 1999 roku i z dnia 21 czerwca 1999r.

W skierowaniach na badania wstępne i zaświadczeniach o ukończeniach kursów bhp oraz w zaświadczeniach lekarskich za cały okres zatrudnienia pojawia się jedynie stanowisko montażysty na wysokości, w tym m.in. w zaświadczeniu z 2 kwietnia 1990 roku, kiedy formalnie skarżący miał wskazane w umowie stanowisko spawacza.

W rzeczywistości w toku zatrudnienia wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia wykonywał czynności montażysty konstrukcji stalowych. Praca polegała na montowaniu elementów metalowych czy stalowych na wysokościach. Wszystkie te prace były wykonywane na wysokości. W tym okresie zatrudnienia odwołujący pracował m.in. na oczyszczalni ścieków, gdzie ustawiano płyty na wysokości 60 m. Musiał przejść specjalne przeszkolenie. W angażach wskazywano różne stanowiska pracy m.in. spawacza jedynie po to, żeby można było przyznać wyższe wynagrodzenia. Również stanowiska monter czy montażysta dotyczyły montera konstrukcji stalowych. Jednocześnie, sporadycznie, jeżeli była taka potrzeba, odwołujący się wykonywał czynności spawalnicze. Również te czynności były wykonywane na wysokości i wchodziły w skład czynności montażysty konstrukcji stalowych.

Wykonując czynności brygadzysty wnioskodawca był tzw. brygadzystą pracującym. Nie miał swojego odrębnego pomieszczenia, nie miał biura, nie wykonywał żadnych czynności w zakresie dokumentacji (do których zobowiązani byli majstrowie). Jednocześnie odwołujący pracował tak samo jak inni członkowie brygady, wykonywał te same czynności, a dodatkowo ponosił odpowiedzialność za prawidłowe rozdział prac i ich właściwe wykonanie. Brak konieczności wykonywania czynności w zakresie dokumentacji wynika również wprost z zakresie obowiązków.

/umowy o pracę, aneksy, zakresy obowiązków, opinia z 1.07.1999, skierowanie na badania z 26.07.1988, zaświadczenie lekarskie, zaświadczenia o ukończeniu kursów bhp – akta osobowe k 27; zeznania wnioskodawcy e - protokół z dnia 10 grudnia 2019 roku 00:27:40- 00:28:06 w zw. z wyjaśnieniami e - protokół z dnia 2 sierpnia 2018 roku 00:00:52 -00:13:50 oraz zeznania wnioskodawcy e - protokół z dnia 10 grudnia 2019 roku 00:27:40- 00:28:06 w zw. z wyjaśnieniami 00:10:10 -00:26:15, zeznania świadka K. R. e - protokół z dnia 8 listopada 2018 roku 00:10:50 - 00:22:20 k 79/.

W okresie od 25 marca 1990 roku do 31 grudnia 1990 roku wnioskodawca wykonywał pracę na terenie ZSRR, gdzie pracował na stanowisku zbrojarza.

/umowa wyjazdowa o pracę – akta osobowe k 27/.

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał w oparciu o materiał dowodowy zebrany w sprawie, w szczególności o dokumenty znajdujące się w aktach emerytalnych ZUS, jak również dokumenty przesłane przez Archiwum. Przymiot wiarygodności Sąd przypisał również zeznaniom świadków i wnioskodawcy, które korelują z powołanymi dokumentami. Stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodów. Przy czym żadna ze stron nie kwestionowała wiarygodności zebranych w toku postępowania dowodowego materiałów dowodowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. z dnia 20 maja 2016 r., Dz.U. z 2016 r. poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 - wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Z kolei art. 184 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, iż emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do art. 32 ust. 1 powołanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. ustęp 2 tego przepisu stanowi natomiast, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Ustęp 4 cytowanego przepisu stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ustępie 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ustępie 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Przywołane przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz.43 z zm.).

W myśl § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ustęp 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W § 3 ustawodawca przyjął, że za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Z kolei § 4 tego rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do: wieku – wnioskodawca ukończył 60 lat, braku członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym oraz wymaganych na dzień 1 stycznia 1999 roku okresów składkowych i nieskładkowych – legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 25 lat.

Przedmiotem sporu było udowodnienie przez wnioskodawcę wymaganego okresu co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję uznał, iż J. R. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Tym samym organ rentowy zakwestionował sporne okresy pracy wnioskodawcy, jako pracy w szczególnych warunkach, z uwagi na brak świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach.

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 roku, III UZP 5/85, Lex 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 roku III UZP 6/84, Lex 14625; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, Lex 48778). Zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97, Lex 34199). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyłączone jest, stosownie do treści art. 473 §1 k.p.c., zastosowanie przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i przesłuchania stron (art. 246 i 247 k.p.c.). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalne jest wykazywanie wszelkimi dowodami okoliczności, od których zależą uprawnienia do świadczeń, z ubezpieczenia społecznego, także gdy z dokumentów wynika co innego. W orzecznictwie (wyroki Sądów Apelacyjnych: w S. z dnia 20 września 2012 roku, III AUa 374/12 Lex 1223476, w Ł. z dnia 3 kwietnia 2013 roku, III AUa 1267/12 - Lex 1312036, w B. z dnia 17 kwietnia 2013 roku, III AUa 10430/12 - Lex 1314677) przyjmuje się, że „dowód tylko z zeznań świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter prawa do emerytury w obniżonym wieku, nie może przesądzać o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, zwłaszcza, gdy fakty wynikające z zeznań świadków nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej. Inaczej mówiąc moc dowodowa zeznań świadków, jest tak niska, że dowody z zeznań świadków nie spełniają wymogu dowodów pewnych, jednoznacznych i precyzyjnych. Z tej zatem przyczyny na takich dowodach nie można oprzeć orzeczenia pozytywnego dla strony.” W tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków czy ubezpieczonego, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych, nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420).

Należy również wskazać, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą § 2 ww. rozporządzenia stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 roku sygn. III AUa 3113/08, Lex nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 roku sygn. III AUa 466/06, opubl. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok

Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 roku sygn. III AUa 795/08, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60).

Sąd nie jest zatem w żaden sposób związany oceną charakteru zatrudnienia pracownika dokonaną przez pracodawcę w wystawionym pracownikowi świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Ma ono służyć jedynie celom dowodowym. Dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód (art. 233 § 1 k.p.c.) – vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2009 r., sygn. I UK 316/08, LEX nr 707858, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011r., sygn. akt III UK 213/10, LEX nr 950436). Oczywiście brak odpowiedniego świadectwa pracy jest uchybieniem formalnym, jednak Sąd bada rzeczywisty stan sprawy.

Podkreślić także należy, iż istotnym jest, jakie prace faktycznie w toku swojego zatrudnienia wykonywał skarżący oraz czy prace te są wymienione w cytowanym wyżej rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 roku, gdyż właśnie to rozporządzenie jest aktem prawnym, w oparciu o który należy orzekać, czy dana praca była pracą w warunkach szczególnych. Sama natomiast nazwa stanowiska nie może dyskwalifikować faktycznie wykonywanych prac w spornym okresie zatrudnienia.

Jeżeli natomiast pracownik nie otrzymał odpowiedniego dokumentu, poświadczającego jego pracę w szczególnych warunkach, może okoliczność tę udowadniać przed Sądem, wykorzystując do tego przewidziane w kodeksie postępowania cywilnego środki dowodowe. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z dokumentów w postaci akt osobowych odwołującego, akt organu rentowego, a także z zeznań świadków oraz z zeznań wnioskodawcy.

Pierwszym spornym okresem zatrudnienia, którego organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych było zatrudnienie odwołującego **w okresie od dnia 24 września 1973 roku do dnia 20 września 1984 roku w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku zbrojarza.**

Jak wskazał sam wnioskodawca od 22 września 1973 roku był zatrudniony jako zbrojarz – stażysta. Powyższe wynika również wprost ze skierowania do pracy i angażu. Jako stażysta odwołujący wykonywał dokładnie te same czynności co zbrojarz, wyginał pręty na maszynie, skręcał zbrojenia pod bloki, uzbrajał teren. Po trzech miesiącach stażu odwołujący został zatrudniony już jako zbrojarz z wyższym wynagrodzeniem i mógł wykonywać swoje prace samodzielnie. W dniu 1 sierpnia 1976 roku formalnie zdał egzaminy kwalifikacyjne i uzyskał dyplom mistrzowski zbrojarza oraz angaż na takie stanowisko.

Co istotne również z pozostałej dokumentacji osobowej wynika jasno, że odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązki zbrojarza. Wskazują na to wszystkie późniejsze angaże, karty wynagrodzeń, zaświadczenie Rp-7. W opinii z dnia 10 października 1977 roku podano, że skarżący jest zatrudniony od 24 września 1973 roku na stanowisku zbrojarza i wywiązuje się z pracy bardzo dobrze. Także w zobowiązaniu podpisanym w związku z przydziałem mieszkania z 23 czerwca 1983 roku podano stanowisko zbrojarz. Należy dodatkowo podkreślić, że odwołujący posiadał również wykształcenie w tym kierunku.

Tym samym wystawione w dniu 14 kwietnia 2003 roku świadectwo pracy w warunkach szczególnych, podpisane przez likwidatora, z którego wynika, że W. P. w okresie od 16 listopada 1979 roku do 19 kwietnia 1984 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace zbrojarskie w zakładzie prefabrykacji na stanowisku zbrojarza, wymienionym w wykazie A w Dziale V poz. 4 pkt 1 załącznika do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty, nie oddaje w pełni rzeczywistego stanu.

Likwidator bowiem skupił się jedynie na okresie pracy wnioskodawcy po jego powrocie z wojska, nie uwzględniając wcześniejszego okresu zatrudnienia na stanowisku zbrojarza, który wynika wprost z angaży.

Należy podkreślić, że już w momencie odejścia do zasadniczej służby wojskowej w dniu 26 października 1977 roku odwołujący był zatrudniony na stanowisku zbrojarza i miał dyplom mistrzowski.

Przez cały wskazany okres W. P. wykonywał obowiązki pracownicze zbrojarza, a jego praca sprowadzała się do wykonywania zbrojeń ze stali, a także do ich montażu. Wnioskodawca nie zajmował się wykonywaniem innych czynności, a powierzone obowiązki wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższe wynika również wprost z załączonego do akt rentowych świadectwa pracy, w którym wskazano, że odwołujący pracował na stanowisku zbrojarza. W żaden sposób nie uchybia temu fakt, że przez pierwszy krótki okres zatrudnienia wnioskodawca był przyuczony do zawodu, gdyż przyuczanie oznaczało jedynie tyle, że jego prace zbrojarskie były wykonywane pod nadzorem innego zbrojarza czy też brygadzysty oraz otrzymywał niższe wynagrodzenie. Natomiast również w tym okresie wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy tylko prace zbrojarskie.

Wynika to również wprost z pierwszej zawartej umowy o pracę, gdzie wskazano, że na czas wstępnego stażu pracy powierza się wnioskodawcy obowiązki zbrojarza stażysty. Ponadto powyższe wynika również z pozostałych powoływanych dokumentów. Z dokumentacji osobowej zgromadzonej w aktach sprawy absolutnie nie wynika, żeby stanowisko zbrojarza wnioskodawca objął dopiero od 16 listopada 1979 roku, czyli po powrocie ze służby wojskowej. Tym samym Sąd przyjął, w oparciu o powołane dokumenty i zeznania wnioskodawcy, że czynności zbrojarza wykonywał on w pełnym wymiarze czasu pracy poczynając od dnia 24 września 1973 roku aż do dnia 20 września 1984 roku, **czyli przez okres 10 lat 11 miesięcy i 26 dni.**

W ocenie Sądu wskazany okres był okresem pracy w warunkach szczególnych, gdyż analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że w Dziale V zostały wymienione prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, a w ust. 4 prace zbrojarskie i betoniarskie. Prace te są pracami w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ponadto stanowisko, na którym świadczył pracę wnioskodawca w spornym okresie zostały wyszczególnione również w zarządzeniu resortowym, tj. Zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. MB z dnia 6 grudnia 1983 r.) w Dziale V ust. 4 pkt. 1 prace na stanowisku: „zbrojarz”.

Sąd uznał za zasadne zaliczenie w tym okresie do pracy w warunkach szczególnych również okresu odbywania służby wojskowej od 26 października 1977 roku do 17 października 1979 roku (skarżący do pracy wrócił 16 listopada 1979 roku, czyli przed upływem 30 dni od jej zakończenia, ponownie na stanowisko zbrojarza).

Wskazać także należy, że Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego, że okres zasadniczej służby wojskowej, odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2006 r., sygn. akt III UK 5/06, OSNP 2007/7 – 8/ M.P.Pr. (...)).

Sąd Najwyższy słusznie wskazał, że przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej uznaje się za zawieszenie realizacji nadal trwającego stosunku pracy z tego względu, że w okresie odbywania tej służby nie są wykonywane zobowiązania stron stosunku pracy, ponieważ pracownik doznaje przeszkód w świadczeniu pracy z powodu odbywania zasadniczej służby wojskowej, co prowadzi do zawieszenia świadczeń pracodawcy, które na ogół są ekwiwalentami za pracę wykonaną.

Równocześnie trzeba podkreślić, że jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy powołanym wyroku, obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona ojczyzny, a zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa (art. 85 ust. 1 i 2 Konstytucji RP). Ponadto konstytucyjna zasada demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2), zasada równości wobec prawa i zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), wymuszają na gruncie Konstytucji, będącej najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej (art. 8 Konstytucji RP), ustanawianie takich regulacji ustawowych lub dokonywanie wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które wykluczają jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny. W konsekwencji na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne są zawsze okresami składkowymi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach

i rentach), bez potrzeby wypełnienia jakichkolwiek dalszych warunków, a w szczególności bez względu na to, czy okresy odbytej służby były poprzedzone stosunkiem pracy lub innym stosunkiem prawnym kreującym tytuł obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że okres czynnej służby wojskowej jest składkowym okresem ubezpieczenia dla każdego ubezpieczonego, który odbył taką służbę.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 nieobowiązującej już ustawy z dnia 30 stycznia 1959 roku

o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. z 1963 r. Nr 20, poz. 108), zakład pracy, który zatrudniał pracownika w chwili powołania do czynnej służby wojskowej, obowiązany był go zatrudnić na poprzednio zajmowanym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli pracownik najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosił swój powrót do pracy. Dopiero niezachowanie tego terminu powodowało rozwiązanie stosunku pracy z mocy prawa, chyba że nastąpiło z przyczyn od pracownika niezależnych (ust. 2).

Zgodnie z wyraźnym brzmieniem art. 125 tej ustawy, pracownikowi, który zgłosił się do pracy w terminie określonym w art. 124 ust. 1 zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie, bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień.

W oparciu o powyższe należy stwierdzić, że okres odbytej czynnej (zasadniczej) służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach pracy, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia, traktuje się tak samo jak wykonywanie takiej pracy. Skoro zaś okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy

w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 124 i 125 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 roku o powszechnym obowiązku wojskowym, w zw. z art. 32 ustawy

o emeryturach i rentach). Jak wskazał Sąd Najwyższy taką wykładnię językową zdecydowanie wzmacniają powołane dyrektywy (zasady) konstytucyjne, uzasadniające i usprawiedliwiające traktowanie okresu zasadniczej służby wojskowej przypadającego

w okresie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia jako składkowego okresu pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych.

Ponadto, zdaniem Sądu Najwyższego, za przyjętą wykładnią przemawiają także regulacje szczególne dotyczące przesłanek nabycia prawa do szczególnych rodzajów emerytur: górniczej (art. 34, 35 i 38 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) lub emerytury kolejowej (art. 40, 41 i 45 tej ustawy) przez pracowników urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 roku, zważywszy że powołane unormowanie *expressis verbis* okresy służby wojskowej uznają za okresy zaliczane do okresów rodzajów zatrudnienia wykonywanego w szczególnych warunkach (pracy górniczej lub zatrudnienia na kolei), wymaganych do nabycia emerytury w niższym od powszechnego wieku emerytalnym.

Wnioskodawca odbywał służbę wojskową w okresie obowiązywania ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1967 roku, nr 44, poz. 220).

Zgodnie z art. 108 ust. 1 powołanej ustawy okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zaliczał się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby albo w tej samej gałęzi pracy.

Przepis art. 106 ust. 1 tej ustawy wskazywał, na obowiązek pracodawcy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, do zatrudnienia go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszerogowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia.

W świetle powyższego nie ma w ocenie Sądu wątpliwości, że okres odbytej zasadniczej służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach, który po zakończeniu służby zgłosi w ustawowym terminie swój powrót do tego zatrudnienia, traktuje się tak samo, jak wykonywanie takiej pracy. Skoro zatem okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Stanowisko takie znalazło potwierdzenie również w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku w sprawie II UZP 6/13, zgodnie z którą czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Biul. SN 2013/10/24, M.P.Pr. (...) -101, zob. też. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 roku, II UK 217/13, LEX nr 1408683)/

Podkreślić należy, że w ocenie Sądu nie ma znaczenia okoliczność, że Sąd Najwyższy w powołanej uchwale odnosił się do stanu prawnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 1974 roku, tj. do dnia wejścia w życie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, ponieważ regulacje mające znaczenie dla oceny zasadności zaliczania okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia, w zakresie związanych z nim uprawnień, uległy zmianie dopiero od chwili wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z 4 maja 1979 roku w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U nr 13, poz. 86 ze zm.) tj. od dnia 1 stycznia 1980 roku.

Jak słusznie wskazuje Sąd Najwyższy w ww. uchwale nie można mieć wątpliwości, że zarówno ustawa z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym i ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej regulowały zasadniczą służbę wojskową, a jej przepisy gwarancyjne (odpowiednio art. 125 tej pierwszej oraz art. 108 ust. 1 tej drugiej) miały znaczenie dla uprawnień pracowniczych, zaliczając okres służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień (art. 125 ustawy z 1959 r.) oraz w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby (art. 108 ustawy z 1967 r.), niemniej jednak nie może budzić wątpliwości, że znajdą one zastosowanie także w zakresie kwalifikowania takiej służby do okresów ubezpieczenia społecznego.

Wnioskodawca został powołany do zasadniczej służby wojskowej w czasie trwania zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...), i po jej zakończeniu podjął pracę w tym samym zakładzie i w tym samym charakterze przed upływem 30 dni.

W ocenie Sądu bez wątplenia tym wnioskodawca udowodnił, że w spornym okresie od dnia 24 września 1973 roku aż do dnia 20 września 1984 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach, zatem prace wymienione w wykazie A do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w Dziale V w ust. 4 prace zbrojarskie i betoniarskie.

Jedynie na marginesie należy wspomnieć, że w toku postępowania organ rentowy wskazał, że nie kwestionuje okresu zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach od 16.11.1979 do 19.04.1984 r. w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.

Kolejnym spornym okresem zatrudnienia był okres od dnia 21 września 1984 roku do dnia 15 sierpnia 1988 roku, kiedy skarżący pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w ***Spółcznym Przedsiębiorstwie Budowlanym Spółdzielnia w P. na stanowisku mistrza zbrojarskiego i montażysty – brygadzisty.***

W tym okresie wnioskodawca uczestniczył w budowaniu bloków mieszkalnych i w pierwszym okresie zatrudnienia odwołujący pracował jako mistrz zbrojarski, a następnie jako monter konstrukcji stalowych i żelbetowych. Prace te wykonywane były minimum w wymiarze 8 godzin dziennie. Odwołujący był brygadystą, ale tzw. brygadystą pracującym. Otrzymywał zlecenia, które razem z brygadą wykonywał. W tym czasie nie wykonywał żadnych prac papierkowych, a jedynie ponosił odpowiedzialność za rozdział obowiązków i prawidłowe ich wykonywanie. Po około dwóch latach pracy wnioskodawca został brygadystą konstrukcji stalowych i żelbetowych. Tam również był brygadystą pracującym i nie wykonywał żadnej pracy związanej z prowadzeniem dokumentacji. W tym czasie były budowane bloki, brygada dostawała płyty żelbetowe i je układała razem z odwołującym. Wszystkie prace były na wysokości do 32 metrów, a przy wieżowcach do 46 metrów. Odwołujący nie miał biura, a stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował z brygadą na budowie.

Należy podkreślić, że wykonywanie tylko tych prac wynika również jasno z dokumentacji w postaci świadectwa pracy, które pozostaje w korelacji z zeznaniami wnioskodawcy zwłaszcza, że przy wznoszeniu bloków i wieżowców właśnie takie prace były niewątpliwie wykonywane. Sam fakt zajmowania przez odwołującego się stanowiska brygadzisty, w sytuacji gdy nie wykonywał on żadnych innych obowiązków, a stanowisko to wiązało się jedynie z rozdzieleniem prac oraz nadzorowaniem ich wykonania, przy jednoczesnym osobistym wykonywaniu tych samych czynności, nie może negatywnie wpływać na ocenę możliwości zaliczenia czynności wykonywanych w tym czasie do prac w warunkach szczególnych. Nadto stanowisko mistrza zbrojarskiego oznaczało jedynie, że wnioskodawca posiadał formalne dokumenty mistrzowskie do wykonywania czynności zbrojarza. Obydwa rodzaje prac, czyli prace zbrojarskie i montera konstrukcji stalowych i żelbetowych, należą do prac w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu wskazany okres był okresem pracy w warunkach szczególnych, gdyż analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że w Dziale V zostały wymienione prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, a w ust. 4 prace zbrojarskie i betoniarskie. Prace te są pracami w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ponadto stanowisko, na którym świadczył pracę wnioskodawca w spornym okresie zostały wyszczególnione również w zarządzeniu resortowym, tj. Zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. MB z dnia 6 grudnia 1983 r.) w Dziale V ust. 4 pkt. 1 prace na stanowisku: „zbrojarz”. Poza tym wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A dział V poz 5, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.), czyli „prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach”. Pomocniczo w tym zakresie odnieść się należy do wykazu zawartego w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty (Dz. U. MB z dnia 6 grudnia 1983 roku). Stanowisko montera urządzeń i konstrukcji metalowych na wysokościach zostało wymienione w dziale V pod pozycją 5 pkt 1 jako praca wykonywana w szczególnych warunkach uprawniająca do wcześniejszego przejścia na emeryturę.

Tym samym Sąd przyjął, w oparciu o powołane dokumenty i zeznania wnioskodawcy, że czynności zbrojarza, a następnie montera konstrukcji metalowych na wysokości, wykonywał on w pełnym wymiarze czasu pracy poczynając od dnia 21 września 1984 roku aż do dnia 15 sierpnia 1988 roku, **czyli przez okres 3 lata 10 miesięcy i 24 dni.**

Kolejnym spornym okresem jest okres zatrudnienia skarżącego od dnia 22 sierpnia 1988 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w pełnym wymiarze czasu pracy w **Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł.** W tym czasie odwołujący miał wskazane w angażach stanowiska montażysty, spawacza, montera konstrukcji stalowych, montera instalacji budowlanych. Jednocześnie z kolejnych angażów wynikałoby, że zmiany stanowisk następowały w niektórych przypadkach niemalże co miesiąc i tak na przykład od 22 sierpnia 1988 roku wnioskodawca miał w angażach wskazane stanowisko montażysty, od 1 kwietnia 1989 roku stanowisko spawacza, od 1 sierpnia 1989 roku stanowisko montażysty, a od 1 września 1989 roku ponownie stanowisko spawacza i od 1 maja 1990 roku znowu stanowisko montera konstrukcji.

Jednocześnie w świadectwie pracy wskazano, że w okresie od 22 sierpnia 1988 roku do 31 grudnia 1998 roku W. P. wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku montera konstrukcji stalowych. Podobnie w opinii wydanej wnioskodawcy w dniu 1 lipca 1999 roku Prezes Zarządu wskazał, że odwołujący od 22 sierpnia 1988 roku wykonuje zadania montera konstrukcji stalowych. W skierowaniach na badania wstępne i zaświadczeniach o ukończeniach kursów bhp oraz w zaświadczeniach lekarskich za cały okres zatrudnienia pojawia się jedynie stanowisko montażysty na wysokości, w tym m.in. w zaświadczeniu z 2 kwietnia 1990 roku, kiedy formalnie skarżący miał wskazane w umowie stanowisko spawacza.

Powyższe potwierdza zeznania wnioskodawcy, który wskazywał, że w rzeczywistości w toku zatrudnienia przez cały okres wykonywał czynności montażysty konstrukcji stalowych, a zmiany stanowisk miały służyć jedynie podniesieniu wysokości wynagrodzenia. Z przeprowadzonych dowodów wynika, że była to praca wykonywana w warunkach szczególnych szkodliwych dla zdrowia, gdyż odbywała się ona na wysokości przy stawianiu konstrukcji metalowych budynków. Montaż polegał na skręcaniu elementów na śruby, nitowaniu, przykręcaniu. Odwołujący pracował m.in. na oczyszczalni ścieków, gdzie ustawiano płyty na wysokości 60 m. Musiał przejść specjalne przeszkolenie.

Niezależnie od wpisanego w angażach stanowiska skarżący, przez cały okres zatrudnienia, pracował jako monter konstrukcji metalowych na wysokościach. Poza tym, co należy podkreślić, stanowiska wskazywane w angażach nawiązywały de facto do montera konstrukcji metalowych na wysokościach. Samo niedookreślenie stanowiska czy też dodanie jeszcze czynności spawacza (które same w sobie też są pracami w warunkach szczególnych), nie może wpływać negatywnie na ocenę wykonywanej przez odwołującego pracy.

Należy podkreślić, że wykonując czynności brygadzysty wnioskodawca był tzw. brygadzystą pracującym. Nie miał swojego odrębnego pomieszczenia, nie miał biura, nie wykonywał żadnych czynności w zakresie dokumentacji (do których zobowiązani byli majstrowie). Jednocześnie odwołujący pracował tak samo jak inni członkowie brygady, wykonywał te same czynności, a dodatkowo ponosił odpowiedzialność za prawidłowe rozdział prac i ich właściwe wykonanie. Brak konieczności wykonywania czynności w zakresie dokumentacji wynika również wprost z zakresu obowiązków.

Trzeba zauważyć, że w okresie od 25 marca 1990 roku do 31 grudnia 1990 roku wnioskodawca wykonywał pracę na terenie ZSRR, gdzie był zatrudniony na stanowisku zbrojarza. Również ten rodzaj pracy, o czym szeroko Sąd wypowiedział się powyżej, jest pracą w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu bez wątplenia wnioskodawca udowodnił, że w spornym okresie od dnia 22 sierpnia 1988 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł., wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku montera konstrukcji metalowych na wysokości, zaś w okresie pracy na terenie byłego ZSRR na stanowisku zbrojarza, **czyli łącznie przez okres 10 lat 4 miesiące i 9 dni.**

Wskazany okres był okresem pracy w warunkach szczególnych zgodnie z wykazem A dział V poz 5, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.), czyli „prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach”. Pomocniczo w tym zakresie odnieść się należy do wykazu zawartego w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty (Dz. U. MB z dnia 6 grudnia 1983 roku). Stanowisko montera urządzeń i konstrukcji metalowych na wysokościach zostało wymienione w dziale V pod pozycją 5 pkt 1 jako praca wykonywana w szczególnych warunkach uprawniająca do wcześniejszego przejścia na emeryturę. W zakresie wykonywanych czynności zbrojarza wskazane zostały one w wykazie A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku, w Dziale V jako prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, a w ust. 4 prace zbrojarskie i betoniarskie. Ponadto stanowisko, na którym świadczył pracę wnioskodawca w spornym okresie zostały wyszczególnione również w zarządzeniu resortowym, tj. Zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. MB z dnia 6 grudnia 1983 r.) w Dziale V ust. 4 pkt. 1 prace na stanowisku: „zbrojarz”.

Udowodniony przez ubezpieczonego staż pracy w szczególnych warunkach wynosi zatem **25 lat, 2 miesiące i 29 dni, przy uwzględnieniu służby wojskowej**, znacznie przekraczający ustawowe minimum 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Tym samym nawet przy nieuwzględnieniu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia na stanowisku stażysty – zbrojarza, czy wykonywania pracy w byłym ZSRR na stanowisku zbrojarza, skarżący niewątpliwie osiąga wymagany okres 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Warto również zauważyć, że wnioskodawca praktycznie przez całe swoje życie zawodowe wykonywał prace zbrojarza i montera konstrukcji metalowych na wysokościach, co wynika również z jego świadectw pracy.

Reasumując, z zebranego materiału dowodowego wynika jasno, iż wnioskodawca legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych uprawniającym do wcześniejszej ze względu na wiek emerytury.

Na podstawie art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jej nabycia.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2017 roku, to jest od pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku o emeryturę.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem i aktami rentowymi, doręczyć pełnomocnikowi ZUS wraz z pouczeniem, iż ma on prawo wniesienia apelacji od tego wyroku do Sądu Apelacyjnego w Łodzi za pośrednictwem Sądu Okręgowego w Łodzi w terminie 14 dni od dnia doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem.